

Prof. dr. Ernst Hirsch Ballin

Menselijke waardigheid: cultureel verschillend en toch universeel

De commissie Forum heeft het thema **mensenrechten** bij Hirsch Ballin aanhangig gemaakt, in verband met de komende **verkiezingen** voor de gemeenteraden en de roerige maatschappelijke en politieke **ontwikkelingen** in Nederland, Europa en elders op de wereld. Geweldig dat deze aimabele geleerde en politicus de spanningsvelden tussen universele herkenning van de rechten van de mens en de economische en religieuze verscheidenheid voor ons is komen uitzetten. In de eerste plaats gaat het bij mensenrechten om menselijke waardigheid, om respect voor de medemens, waar ook vandaan, tot welke groep ook horend. Respect voor anderen is nodig en universeel.

Waarom over menselijke waardigheid spreken, terwijl er elders zoveel ellende met mensen gebeurt?

Met een aantal voorbeelden toont Hirsch Ballin aan, hoe **ook in Nederland** het respect voor medemensen met voeten wordt getreden, zoals in de seksindustrie. Jonge vrouwen uit arme landen worden misleid en/of ontvoerd en gedwongen hier te werken, zonder veel rechten. Dat gebeurt in elke stad. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden de geïnterneerden in de concentratiekampen (Hirsch Ballins vader heeft Buchenwald overleefd) totaal geen recht, het recht was daar toen uitgebannen. Dat is karakteristiek voor het ontkennen dat anderen mensen zijn.

De ontwikkeling van de universele rechten van de mens in vogelvlucht.

Tobias Asser (1838-1913), Nederlands jurist, heeft een grote rol gespeeld bij de totstandkoming van het Permanent Hof van Arbitrage op de eerste Haagse Vredesconferentie in 1899 en kreeg mede daarvoor de eerste Nobelprijs voor de Vrede. Asser werd in 1904 tot Minister van Staat benoemd en heeft o.a. bijgedragen aan de totstandkoming van het algemeen kiesrecht voor mannen in 1917*.

Pas sinds die tijd zijn Nederlanders staatsburger! Asser heeft ook voor de vervanging van het **districtenstelsel** gezorgd en de gelijkstelling van openbaar en bijzonder **onderwijs**. Alle denominaties moesten aan dezelfde eisen van deugdelijkheid voldoen, dat wil zeggen: **burgerschapsvorming** als gezamenlijk doel nastreven. Ook internationaal heeft Tobias Asser grote waardering ontvangen, onder meer voor zijn bemiddelende rol bij conflicten tussen staten. En hij heeft **invloed** op Roosevelt uitgeoefend, in zake diens vier vrijheden.

Franklin Delano Roosevelt (1882-1945)

The Four Freedom Speech van 1941

1. De vrijheid van spreken en meningsuiting.
2. De vrijheid van uitoefening van religie.
3. De vrijwaring van gebrek.
4. De vrijwaring van angst.

De **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens** is door de **Verenigde Naties in 1948** in een **manifest** vastgelegd: ze berust voor een groot deel op de vier vrijheden van Roosevelt. Dat geldt ook voor het **Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie**, onder meer door Hirsch Ballin opgesteld.

Enkele omschrijvingen

Vrede is het respecteren van andere mensen in hun waardigheid.

Vrede tussen twee staten is geen wereldvrede.

Interne verhoudingen kunnen alleen op basis van wederzijds respect bestaan.

Dat staat in schril contrast tot het idee dat de meerderheid het recht van dominantie over minderheden heeft: dat is geen democratie.

Levensprojecten van mensen: de mogelijkheden die mensen hebben, hun leven, zoals zij dat willen, in te richten.

Onwaardige toestanden niet tolereren.

Hoe kun je die rechten toepassen in onze samenleving?

Als je die vraag niet aan de orde stelt, dan zie je een tegenbeweging, zoals nu in de maatschappelijke en politieke discussie: "Eigen natie eerst", ook in Nederland.

De rechten op vrijheden staan nu onder druk, o.a. in Polen, Slowakije en Hongarije door de afwijzing van asielzoekers. Een aantal patronen speelt daarin een rol, zoals nu in de VS.

Afwijken van multilaterale verdragen.

In de 60'er, 70'er en 80'er jaren leek er meer **stabiliteit** ten opzichte van de fundamentele rechten van de mens te zijn dan nu. Er **veranderde** sindsdien veel. Waaraan nu nog wordt getornd, is wellicht over een aantal jaren niet meer nodig, zoals het verbod van hoofddoeken op Franse scholen

Er is **meer jurisprudentie in Europa** nodig, zeker met betrekking tot het terugsturen van **asielzoekers** en de zienswijze op **milieuzaken**.

Samuel Huntington: *Botsing van de beschavingen*

Culturele en religieuze identiteit van mensen vormen de belangrijkste bron van conflicten, want de culturen van alle volken zijn zo verschillend dat die wel moeten botsen. Maar dat is niet te rijmen met IS die medegelovigen belagen.

De Fransman Dominique ... y (cv: niet kunnen achterhalen) en ook Guy Standing (Wikipedia) zeggen daarentegen dat emoties de oorzaak van conflicten tussen culturen/religies zijn.

Precariaat, samentrekking van precair en proletariaat, is een sociologisch en economisch begrip.

Precariaat verwijst naar de **onzekerheid** op **sociaal, economisch, cultureel** en politiek vlak van een groeiende groep in onze maatschappij. Dat mondt uit in populisme en in extremisme.

Niet alleen in angsten, maar ook hoop; zich niet alleen bedreigd voelen, maar ook bevestigd.

Mensen die in een precaire levenssituatie verkeren, bevinden zich in een **kwetsbare** en **vernederende** positie.

Tenning (cv: niet kunnen achterhalen)

Iedereen moet maar leren de eigen broek op te houden.

Dat leidt tot een overheidsbeleid waardoor bijvoorbeeld kinderen met een geestelijke handicap naar een gewone school moeten, met alle gevolgen van dien.

Er ontstaat **jaloerie** als er geld voor zorg etc. naar kwetsbare groepen gaat, die tot de 'vreemdelingen' behoren.

We zullen alles moeten afmeten aan de omstandigheden, want we zullen het samen moeten doen, dus met waarborgen die voor iedereen gelden, ook voor mensen die niet tot de eigen groep horen. Niet alleen aan onszelf denken, maar ook aan anderen.

Vragen beantwoorden na de pauze

Grondrechten: 21 maart vieren we het feest van de democratie door te mogen stemmen.

Nu stemmen veel mensen niet uit teleurstelling of ze hebben geen vertrouwen meer.

Ligt er o.a. aan hoe politieke partijen zich manifesteren. Niet alleen de nieuwkomers in de politiek.

Voorbeeld. Mark Rutte moest beloven dat Griekenland niets meer zou krijgen. Ja of nee. Hij zei "ja", maar kon dat natuurlijk niet waarmaken. Dat wordt hem nu nog nagedragen.

China is geen democratie, maar er heerst wel vrede

China is geen rechtsstaat, heeft wel vrede en beantwoordt dus niet aan de universele rechten van de mens. Chinezen worden koest gehouden en dan is er geen universele waardigheid en respect: mensen worden in de gaten te houden

Rechten van mensen met beperkingen. Pas sinds 3 jaar door Nederland geratificeerd

Hoe komt het dat dat zo lang heeft geduurd?

Alleen nog in het Europese deel. De vraag is geweest wat het gaat kosten als wij die verplichting aangaan? Kunnen we dan wel aan de hoge eisen die we eraan stellen, voldoen?

Hoe zijn de mensenrechten voor de vluchtelingen die nu in Griekenland en Italië bivakkeren, bijvoorbeeld?

Door alle eeuwen is er **migratie** geweest. Mensen zijn altijd op zoek gegaan naar een plaats waar ze hun levensproces menen te kunnen invullen.

Wij, **andere Europeanen**, hebben te veel **nonchalance** gehad met betrekking tot de **slechte omstandigheden** van mensen in gebieden waaruit mensen vertrekken en in Europa belanden.

De landen die juridisch verantwoordelijk zouden zijn, zijn **onredelijk overvraagd**.

Andere landen als Hongarije weren vluchtelingen.

Kortom, we hebben **te weinig mededogen** met gastvrije landen als Griekenland, Italië en Duitsland.

* zie <https://www.ebook.nl/store/ernst-hirsch-ballin-m-136865.html>

Voor het eBook van Ernst Hirsch Ballin over de grondwetsherziening van 1917

cocky verweij, publicaties